

VÄGLEDAREN

i utbildning och arbetsliv

#3:2019

*Vägledare
manifesterar för
bättre arbetsvillkor*

SIDAN 6

Den internationella dimensionen i vägledning

I en globaliserad värld behöver unga människor bra möjligheter att utveckla sin förmåga att se sig själva i ett internationellt sammanhang och göra internationella jämförelser och reflektioner. Euroguidance-nätverket arbetar med att utveckla den internationella dimensionen inom vägledning för att uppnå detta mål.

Ta del av information och verktyg på www.uhr.se/euroguidance.

Genom Euroguidance Sweden kan du som vägledare:

- delta i en distanskurs i *Ivägledning*.
- åka på internationellt utbyte.
- få hjälp med att svara på frågor om utlandsstudier på euroguidance.sweden@uhr.se.
- ta del av Euroguidance-nätverkets nyhetsbrev på euroguidance.eu.

Redaktörens rader

Sommaren är kort, sjunger Ledin och jag är böjd att hålla med. Nu väntar vi på hösten och naturens alla färger. Hittills håller höstvädret sig lite på avstånd även om luften har ändrats de senaste dagarna. Nu väntar bär- och svamplockningen, då menar jag lingon men även trattkantarellerna är på gång.

Något annat som är på gång är årets IAEVG-konferens, detta år i Slovakien, Bratislava. Ska bli spännande att se hur den står sig jämfört fjolårets i Göteborg. Något annat nytt är att jag bytt jobb. Det är fantastiskt att byta jobb när man snart ska gå i pension. Under våren har jag arbetat med diverse saker på vuxenutbildningen, bland annat med att skriva fram en huvudmannaplan för studie- och yrkesvägledning och håll nu i er – på uppdrag av förvaltning och skolledning! När den är klubbad i nämnden lovar jag att skriva lite om arbetet.

Denna termin arbetar jag deltid inom Yrkehögskolan vilket är en ny bekantskap men väldigt trevlig sådan. Jag har redan lärt mig en hel del nytt. På den övriga tiden är det särskild utbildning för vuxna och yrkesprogram på gymnasiet. Trappa av? Ja, det kommer så småningom. Jag kan i alla fall konstatera att det är väldigt roligt att lära nytt.

VÄGLEDNINGENS DAG kommer som vanligt den 8 oktober. Vi hoppas att utbildningsorterna, lokala grupper och enskilda medlemmar uppmärksammar detta på olika sätt! Aktiviteter av alla slag är välkomna hälsar styrelsen. Dokumentera gärna det ni gör och skicka till oss så publicerar vi det i kommande nummer. Det räcker med en bild och en bildtext. I detta nummer av tidningen hittar ni spännande innehåll (som vanligt). Vi berättar om studie- och yrkesvägledare som manifesterade för bättre arbetsvillkor och ett ökat antal behöriga vägledare.

Politikerveckan ute i Järva avhandlade studie- och yrkesvägledning och prao som superviktiga frågor. Medicinsk syv är också på tapeten igen. Äntligen kan jag tycka. Det ingick som ett ganska stort block i utbild-

ningen tidigare och har varit till stor hjälp i många samtal. På tiden att det återinförs! Skolan möte världen – en konferens om miljö, klimat och mänskliga rättigheter d.v.s. Agenda 2030. Där finns lite tips på hur man kan lära ut ett något mer klimatpositivt leverne. En av våra styrelsemedlemmat har gjort prao som Kulturflätare – ett nytt yrke på gång men det finns andra nya yrken också t ex Vertikalodlare. Läs tidningen så får ni veta vad det är.

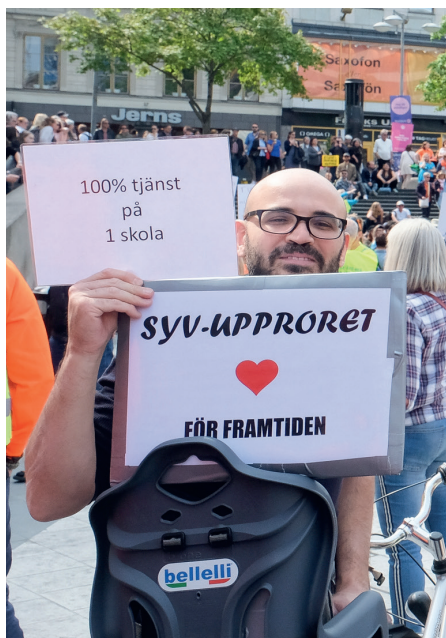
Skolinspektionen har granskat yrkesprogrammen och har kommit fram till att huvudmän och rektorer kontinuerligt behöver följa upp hur mycket stöd eleverna får av sina lärare och agera med fler metoder när det inte fungerar. Vidare konstateras att ämnesövergripande samverkan mellan lärare inte är ett etablerat arbetsätt och att lärare vanligen arbetar ensamma med sina kurser. Gissa vad receptet är. Läs rapportsammanfattningen.

Rapport från årets SSA-konferens hittar ni också samt rapporter från intressanta utbyten, studiebesök och projekt. Sist men inte minst flaggar jag för ”Mening med föreningen”. För er som inte ännu tagit klivet in i vår förening – här kommer argumenten. Fullmatad tidning, ni har flera kvällar räddade.

Jag önskar er en trevlig läsning och en fortsatt bra höst. Ses på Sveriges Vägledarförenings konferens i höst!

**Agneta
Söderlund
redaktör**

26 Medicinsk studie- och yrkesvägledning blir allt viktigare för en hälsosam yrkesdebut

30 Gymnasiemässa i Orsa med bland annat ett långväga besök från Hornavanskolan

36 Debatt: Katastrof att skrota plåtslagarutbildningen

46 Hur kan vi matcha framtiden? Läs Johanna och Linas rapport från SSA-konferensen i Karlstad

56 Varför finns Sveriges Vägledarförening och varför ska man vara medlem? Tommy Ripmarken berättar!

OMSLAGSBILDEN

Vägledare tågade för bättre arbetsvillkor den 18 maj i Stockholm.

FOTO: DAVID SPAK / SYVUTVECKLING.SE

6

DEMONSTRATION

Den 18 maj demonstrerade flera vägledare tillsammans med annan personal från förskola och skola för bättre arbetsvillkor.

7 Nu ska det bli lättare nyexaminerade maskinförare att få jobb

8 Unikt koncept ska locka unga till fastighetsbranschen

11 Ny arbetsgrupp vill öka kunskapen om medicinsk studie- och yrkesvägledning

10 Tidig vägledning lyftes till diskussion på politikervecka

12

EXAMENSARBETE

Ingenjörstudenterna Martin Karlgren och Marcus Berglund från Högsolan i Skövde åkte till Sydafrika för att göra sitt examensarbete på ett möbelföretag.

14 Framtidsprao - Hanna Grinde berättar om sin PRAO-resa till Stockholm

20 Yrkesprogrammets attraktionskraft diskuterades på Järvaveckan

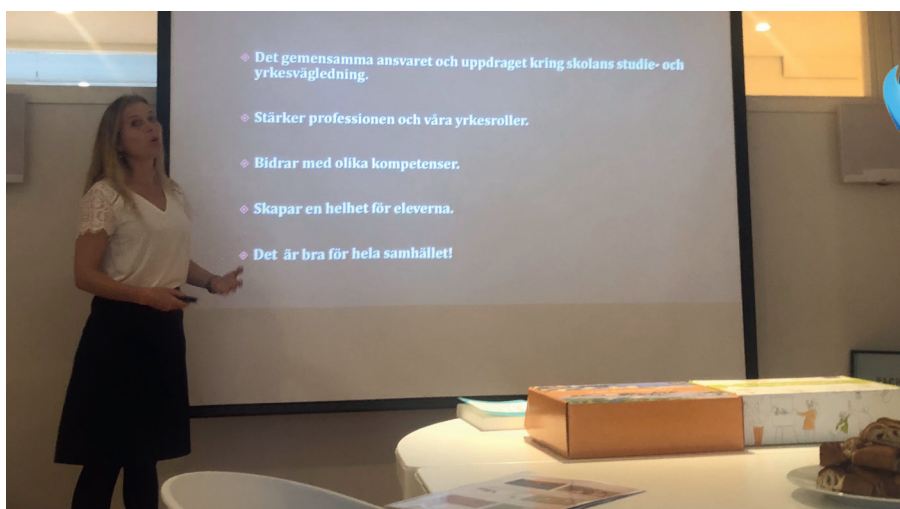

FOTO: DAVID SPAK / SYVUTVECKLING

UF bjöd in till utbildning för vägledare och skolpersonal

Den 23 maj bjöd Ung Företagsamhet (UF) in till en utbildningsdag för studie- och yrkesvägledare och skolpersonal. Lokalen var fylld till bredden och bland deltagarna fanns, förutom vägledare, socialpedagoger, skolledare och resurspanedagoger.

Studie- och yrkesvägledning är i ropet. Det kanske till och med aldrig varit så hett att prata om studie- och yrkesvägledning som det är idag. Just nu. När Ung Företagsamhet bjöd in till en halv utbildningsdag för studie- och yrkesvägledare och skolpersonal erbjöds chanser till nya möten och fler tillfällen att diskutera just vägledning.

Så kan hela skolan arbeta med vägledning

Fokuset för dagen var hur man kan skapa ett bra och aktivt SYV-skap på den enskilda skolenheten. Dagens föreläsare var den flerfaldigt prisbelönta försteläraren, författa-

ren och lärarutbildaren Charlotta Granath.

Deltagarna fick under dagen på Ung Företagsamhet möjligheter att diskutera saker med varandra och möta nya ansikten. Charlotta utgick till stor del från sin nyskrivna bok "Studie- och yrkesvägledning - Hela skolans ansvar" och det var också utifrån några av bokens övningar och aktiviteter som deltagarna fick diskutera.

Uppdrag PRAO

Just nu arbetar Ung Företagsamhet på att utveckla ett utbildningskoncept kring PRAO tillsammans med Charlotta Granath. Utbildningskonceptet kan vi nog räkna med att se mer av under våren 2020. När Ghazaleh Salmani och Christoffer Orsander, projektledare i Stockholm, presenterade Uppdrag PRAO hördes ett jubel i salen. Utbildningen är till synes verkligen välkommen.

Redaktionen
info@vagledarforeningen.se

SYVar twittrar

@sofiekronoberg:

Just nu träffas Kaa-samordnare och #syv i Kronobergs län för att få bättre samverkan mellan kommunerna. Bättre kontakt och rutiner ska det bli så att elever inte faller mellan stolarna. #regionkronoberg #grönakronoberg

@tinatincam: "Skönt att skolan snart är slut så att jag kan påbörja min utbildning" #gymnasieval #betygsstress #syv #gymnasiet #vadgörsy

@ceciliamedina_: Har på sistone motiverat in ett antal ensamkommande på utbildningar inom bristyrken. När de ändå är här, måste det ju vara vettigare att de blir självförsörjande och produktiva än att älta deras vara eller icke vara i all oändlighet, vad man än tycker om gy-lagen. #svpol #syv

@gymnasiechefen: Gymnasieantagningen stänger om drygt 4 timmar o 1000-tals 9-klassare väljer gymnasieutbildning! Vägledning, framtidsfokus, vilja, lust o möjligheter! #gymnasieval #SYV #stockholmsstad

Vägledare höjer rösterna för bättre arbetsvillkor

Lördag 18 maj gick Förskoleupproret och Lärarmarschen av stapeln i Stockholm. Till detta anslöt ett litet, men viktigt, gäng studie- och yrkesvägledare som manifesterade för bättre arbetsvillkor och en ökad antal behöriga vägledare. Vägledarna har sin egen hashtag #syvupproret.

Varannan studie- och yrkesvägledare ansvarar för fler än 400 elever, vissa upp till 800 elever, enligt Lärarnas riksförbund. Det är inte heller ovanligt att en studie- och yrkesvägledare har en delad tjänst mellan flera skolor. Detta menar vägledarna, som deltog i manifestationen, riskerar att sätta elevernas rätt till adekvat vägledning ur spel. Under marschen hade vägledarna sin egen ramsa "Färre elever på varje SYV".

På Facebook har gruppen SYV-upproret skapats och medlemmarna som är med efterfrågar en bättre arbetsmiljö med hållbara tjänster, ett riktmärke för hur många elever man

FOTO: DAVID SPAK / SYVUTVECKLING

som vägledare ska ansvara för och en skärpning av skollagen med tydligare krav på studie- och yrkesvägledarexamen som ett led för att öka antalet behöriga vägledare.

Flera tusen deltagare

Manifestationen i Stockholm lockade flera tusen deltagare från förskolan och skolan, främst förskollärare, barnskötare och lärare, men även studie- och yrkesvägledare och andra yrkesgrupper i skolan. Vid 13.45 samlades alla deltagare på

Sergels torg och vid 14.15 började deltagarna att tåga längs Hamngatan och bort mot Mynttorget. Manifestationen visade tydligt på ett utbredd missnöje i skolans värld gällande, de effektiviseringskrav som hänger över skolan, något många av deltagarna menar är ett förskönat ordval för nedskärningar.

David Spak
david@syvutveckling.se

FAKTA

SYV-upproret

Efter manifestationen den 18 maj började tankarna gro hos många verksamma inom skolans värld. Inte minst studie- och yrkesvägledare som inom kort startade upp SYV-upproret som en del i Skolupproren. SYV-upproret kämpar för vägledarnas arbetssituation och vill se flertalet förändringar och förbättringar för vägledare. Ett av kraven är att det skapas hållbara tjänster med en rimlig arbetsbelastning för studie- och yrkes-

vägledare och att det införs ett riktmärke för hur många elever en vägledare ska behöva ansvara för. Detta för att öka likvärdigheten och säkerställa kvalitén på vägledningen. SYV-upproret kämpar sida vid sida med Skolledarupproret, Lärarupproret, Skolföräldrapproret och Fritidshemsupproret.

Skolmarschen

Skolmarschen är en manifestation som äger rum 12-13 oktober runt om i landet. Skolmarschen är ett initiativ som kom till efter att kommunerna årligen skäer ned på skolans personal och resurser. Det finns inte chans att arbeta hårdare nu för att lyfta skolan och ge elever det de har rätt till. Initiativtagarna till Skolmarschen kräver stopp för nedskärningarna och för kraven att skolan ska prestera mer med mindre resurser.

Nytt avtal ska underlätta för nyutbildade maskinförare

Det finns numera en ny överenskommelse mellan Maskinentreprenörerna, Byggnads, Seko och Sveriges Byggindustrier, som ska underlätta nyanställningar av maskinförarlärningar. Avtalet ska omfatta elever som avslutar sin gymnasieutbildning vid bygg- och anläggningsprogrammet från och med 2021.

Det behöver underlättas vid nyanställningar av maskinförarlärningar. Det menar flera olika parter inom byggbranschen och det har legat till grund för den nya överenskommelsen som ska underlätta för just nyanställningar. Överenskommelsen har skett mellan Maskinentreprenörerna, Byggnads, Seko och Sveriges Byggindustrier. Det nya avtalet ska omfatta elever som avslutar sin utbildning inom bygg- och anläggningsprogrammet från och med 2021.

– Lärling anställs nu på samma sätt som övriga medarbetare, det vill säga med möjlighet till provan-

ställning under 6 månader, därefter tillsvidareanställning, säger Mathias Fors, förhandlingschef på Maskinentreprenörerna, i ett pressmeddelande.

Underlätta nyanställningar och stärkt anställningsskydd

Med det nya yrkesutbildningsavtalet vill parterna underlätta nyanställningar. Tydligare kvalitetssäkring av grundutbildningen och stärkt anställningsskydd för lärningar är några av nyheterna.

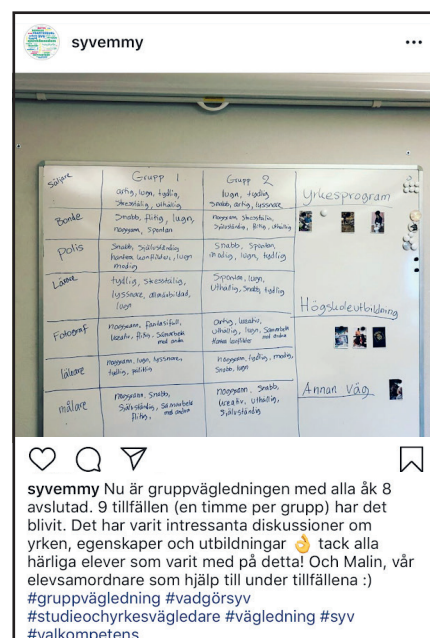
– Det nya avtalet förenklar för företagen som anställer maskinförarlärningar. Enklare regler kring lärlingsanställningar har varit efterfrågat av våra medlemsföretag. Nu gäller samma regler för anställning av lärling som för övriga medarbetare, till exempel ges möjligheten att provanställa under sex månader. Vi hoppas det ska öka antalet maskinförarlärningar i företagen, säger Hampe Mobärg, VD på ME.

Redaktionen
info@vagledarforeningen.se

Vägledare på

Instagram

1 527

Inlägg är taggade med #studieochyrkesvägledare på Instagram.

UNIK MILJÖ SKA LOCKA UNGA TILL FASTIGHETSBRANSCHEN

I Göteborg finns helt unik lärmiljö framtaget av bostadskoncernen Förvaltnings AB Framtiden för att ge skolor chansen att på nytänkande sätt förbereda eleverna för kommande yrkesliv i växande göteborgsregionen. Vägledaren har pratat med Gunilla Göransson, studie- och yrkesvägledare på Vägledningsetrum Göteborg under ett besök på Framtidens Fastighetslabb.

Vad upplever du att ett besök på Framtidens Fastighetslabb kan ge dina elever?

– Jag har varit på Fastighetslabbet med elever från år 6 och 7. Jag tror att man får se elevernas upplevelse i två delar. I spelrummet får de bland annat en aha-upplevelse om hur mycket Göteborg kommer att förändras i framtiden. De får också kunskap om hur bostadsbyggandet har ändrats under åren. Att allmännyttan skiljer sig från andra bostadsföretag när det gäller social hållbarhet kan också vara en ny insikt för eleverna.

– I labbrummet är det mer tävling och eleverna tycker att de olika stationerna är roliga. Stadsplaneringen och energihuset engagerar eleverna, här får de samarbeta och tänka kreativt. Väggen och gräsklippar-racet med fastighetsskötarens arbetsuppgifter är spännande eftersom de görs på tid och här känner eleverna av att de tävlar mot de andra lagen i klassen, fortsätter Gunilla.

Brakar du följa upp besöket på något sätt i din vägledning sedan?

– Eftersom jag har varit med elever från år 6 och 7 så har jag inte följt upp besöket i vägledningssamtal utan gjort på andra sätt. I år 6 har jag haft en lektion om framtidens arbetsliv där jag har tagit upp bland annat vilka yrken eller yrkesområden som man tror kan komma att finnas i framtiden, till exempel hantverksyrken och yrken som innebär kontakt med människor. Sådan yrken

På station "Väggen" möter eleverna tio utmaningar i en fastighetsvärds arbete.

finns det ju flera av inom fastighetsbranschen i form av fastighetstekniker, kundtjänstmedarbetare

På Framtidens Fastighetslabb levandegörs framtidens arbetsliv för eleverna

och miljövärdar med flera.

– I år 7 har jag låtit eleverna arbeta mer med yrken som finns inom fastighetsbranschen. Eleverna har i grupper fått ta reda på mer om något av de yrken som finns inom branschen. Jag har använt mig av de yrkeskort som Fastighetslabbet har gjort och eleverna i gruppen har fått ta fram mer information från till exempel webbsidan gymnasieinfo.se. De har sedan fått redovisa för varandra på webbsidan Mentimeter.

Ser du att det skulle gå att integrera din vägledning med en ämneslärare kring besöket på Fastighetslabbet?

– Man kan absolut arbeta tillsammans med lärarna kring besöket. Vi kan välja något av de teman som finns på Fastighetslabbet. För min del ligger det närmast att jobba med yrken och hur arbetslivet kommer att förändras i framtiden. Läraren har möjlighet att t ex låta eleverna skriva om vad de tror om framtiden och då kan de vidga perspektivet till att omfatta mer än arbetslivet. Man kan arbeta med hur staden kommer att förändras och hur det kommer att påverka deras liv, till exempel.

Redaktionen
info@vagledarforeningen.se

Tidig vägledning lyftes på politikervecka

När Järvaveckan började lida mot sitt slut lyfte Lärarnas Riksförbund studerandeförening ett väldigt viktigt ämne, med inga mindre än Marie-Hélène Ahnborg, VD Ifous, Charlotta Granath, förstelärare och författare, Lina Hading, SYV-student och LR Studs ordförande Rebecca Roth, som också är lärarstudent.

Panelen diskuterade huruvida tidig vägledning förekommer på landets grundskolor och vilken effekt det kan ha. Dessutom lyfte man tankar och idéer kring hur man ska kunna göra studie- och yrkesvägledning till hela skolans ansvar samt vad som behöver göras för att öka kunskapen om vad studie- och yrkesvägledning faktiskt är.

I panelen deltog Marie-Hélène Ahnborg, VD Ifous och särskild utredare i regeringsutredningen SOU 2019:4, Charlotta Granath, förestelärare och författare, som nyligen släppt boken "Studie- och yrkesvägledning – Hela skolans ansvar, Lina

FOTO: DAVID SPAK / SYVUTVECKLING

Hading, som studerar till studie- och yrkesvägledare och är ledamot i LR Stud samt Rebecca Roth, som studerar till lärare och är ordförande för LR Stud.

Tidig vägledning är ett väl omdiskuterat ämne

Dagens huvudämne, den tidiga vägledningen i skolan, är ett väldigt omdiskuterat ämne. För att eleverna ska kunna göra väl underbyggda och medvetna val krävs det att väg-

ledningen får ta den tid som krävs, men varför får den inte ta mer plats? Under panelsamtalet fick deltagarna diskutera kring vinsterna med tidig vägledning och vad konsekvenserna blir utan tidig vägledning. Mot slutet av panelsamtalet fick även åhörarna möjlighet att ställa frågor, vilket många passade på att göra.

David Spak
david@syvutveckling.se

RÄDDA LIV I KRIGETS JEMEN

Swisha till **900 80 04**
Din gåva räddar liv i krig och katastrofer

När du ger en gåva kommer dina uppgifter att behandlas av Röda Korset. Du har rätt till information om hur dina personuppgifter behandlas. Läs mer på www.redcross.se/personligintegritet

Röda Korset

90 SVENSK RIKSRENSINGS KONTROLL